

Assen, 11 oktober 2023
Ons kenmerk 202302209-01091751

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Actium
Activiteit : Dakrenovatie twaalf woningen
Locatie : Meester Weijerstraat 2-24 in Bovensmilde

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf moment van 15 oktober 2023 tot en met 31 januari 2024.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Actium voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) waar het gaat om:

- het opzettelijk verstoren;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soort verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk zeven dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.8. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan dakrenovatie Meester Weijerstraat Bovensmilde d.d. 14 augustus 2023, door Ecogroen b.v., met projectcode 23-262 behorend bij dit besluit.
- 1.9. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze eventuele wijzigingen dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 1.10. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 1.11. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag. Tevens dient het ecologisch logboek direct na afronding van de werkzaamheden onder vermelding van het kenmerk van het besluit te worden verstuurd naar het bevoegd gezag via vth@drenthe.nl.
- 1.12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de daken van de twaalf woningen meer aanwezig zijn.

2. Soort specifieke voorschriften

Gewone dwergvleermuis

- 2.1. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare periodes lopen globaal van 15 augustus t/m 15 oktober (paarperiode) en van 1 november tot 1 april (winterrust). Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.2. De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal acht tijdelijke vleermuiskasten (model A, zoals beschreven in paragraaf 3.2 kennisdocument gewone dwergvleermuis BIJ12 versie 1,0 juli 2017), geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden, conform het Activiteitenplan.
- 2.3. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal twee maanden.
- 2.4. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijk kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode, dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ter zake kundige ecooloog is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.5. De werkzaamheden dienen binnen de ontheffingsperiode van 1 november t/m 31 december 2023 gefaseerd te worden uitgevoerd. Hierbij is één woning één fase die ongeveer drie dagen zal duren. Hiermee wordt voorkomen dat alle potentiële verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis tegelijkertijd worden aangetast en er voor het renoveren van het laatste woningblok, nieuwe betere permanente voorzieningen aanwezig zijn in de reeds gerenoveerde woningblokken.

- 2.6. Aangezien de werkzaamheden niet binnen de actieve periodes van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de daken van de twaalf woningen minimaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden natuurvrij gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan en onder ecologische begeleiding. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van chemische middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van purschuim.
- 2.7. Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Er dient voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.8. De ontheffinghouder dient voor de permanente situatie de gehele overstekken van alle zes de kopgevels van de twee-onder-een-kapwoningen toegankelijk te maken voor de gewone dwergvleermuis conform het Activiteitenplan.
- 2.9. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen geplaatst/uitgevoerd te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecoloog.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
 - 3.1.1. bij het natuurvrij maken, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - 3.1.2. tijdens het aanbrengen van de alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - 3.1.3. bij de controle op aanwezigheid van beschermde soorten direct voorafgaand aan de start van de werkzaamheden;
 - 3.1.4. bij het realiseren van vleermuistoegankelijkheid van de overstekken van de zes kopgevels als permanente mitigatie;
 - 3.1.5. bij het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen voor de soort.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecoloog.

4. Zorgplicht

- 4.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die kunnen leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.
- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort.

Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ter zake kundige ecooloog.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager
Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Actium (digitaal);
- Ecogroen (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Midden-Drenthe (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 14 augustus 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van het adviesbureau Ecogroen namens Actium (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op een dakrenovatie van twaalf woningen, gelegen aan de Meester Weijerstraat (2-24) in Bovensmilde in de gemeente Midden-Drenthe. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wnb voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 1: Projectgebied met de twaalf woningen (rood omlijnt), tijdelijke voorzieningen (groene rondjes) en reeds bestaande tijdelijke voorzieningen (oranje rondjes) (bron: Activiteitenplan Ecogroen)

2. Wettelijk kader

De gewone dwergvleermuis wordt beschermd volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.1 Habitatrictlijn

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse zoogdiersoort als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrictlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 1 van de Wnb is het verboden om in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrictlijn bijlage II bij het Verdrag van

Bern of bijlage 1 bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven alsmede essentiële vliegroutes en foerageergebieden leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.2 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

Actium is voornemens om de daken van twaalf woningen aan de Meester Weijerstraat (2-24) in Bovensmilde te renoveren en te verduurzamen. Oorspronkelijk was het voornemen om dit van binnenuit de woningen uit te voeren, maar dit bleek Arbo-technisch niet toegestaan. Daarom dient het dak van buitenaf te worden geïsoleerd. Omdat uitvoering hiervan tijdelijke negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde soorten, is dit initiatief getoetst aan de Wnb. Uiteindelijk bleek aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis niet geheel uit te sluiten en daarmee is ontheffing van verbodsbepalingen uit de Wnb noodzakelijk.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

Er is een ecologische quickscan uitgevoerd naar de potentiële functies van het projectgebied voor beschermde soorten. Hieruit bleek dat de woningen ongeschikt zijn voor verblijf- of nestplaatsen van beschermde soorten, maar dat de aanwezigheid van een enkele zomer- of paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis niet geheel kan worden uitgesloten. Het gaat om één specifiek deel van het dak, dat beperkt geschikt is als verblijfplaats. Dit betreft de plek boven de Trespa boeidelen, direct onder de overhangende kantpannen bij de overstek. De boeidelen zijn erg glad en daarom is dit geen geschikte landingsplek voor vleermuizen. Mogelijk zijn gewone dwergvleermuizen in staat om de plek onder de pannen en boven de boeidelen te bereiken door te landen op de pannen en naar beneden af te dalen.

De wijk waar deze woningen zich in bevinden maakt onderdeel uit van een gebied wat wordt onderzocht in het kader van een lopend soortenmanagementplan (SMP) onderzoek (van Laatum, et al., 2023). Dit onderzoek is dus tevens te gebruiken als nader onderzoek voor dit initiatief. In het onderhavige projectgebied (de te renoveren woningen) zijn tot op heden geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat er onder de daken van deze woningen kraam-, zomer- of overwinteringsfuncties van vleermuizen aanwezig zijn. Het SMP onderzoek heeft

daarentegen nog geen resultaten opgeleverd voor paarverblijfplaatsen. Daarom kunnen paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis niet geheel worden uitgesloten. Aangezien de woningen maar beperkt geschikt worden geacht als paarverblijfplaats en de resultaten van het SMP onderzoek geen aanleiding geven voor aanwezigheid van de overige vleermuisverblijfplaatsen binnen deze woningen, is in overleg met Gedeputeerde Staten besloten dat er geen nader onderzoek naar paarverblijfplaatsen nodig is en kan worden uitgegaan van een worst case scenario mits:

- Er van uit wordt gegaan dat er twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn.
- Hier een Activiteitenplan voor wordt opgesteld.
- Er een ontheffing wordt aangevraagd.
- Er zowel tijdelijke- als permanente voorzieningen worden getroffen ter compensatie en mitigatie van twee paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis.
- Aanvullende eisen worden gesteld aan het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo moet er gefaseerd gewerkt worden.
- De daken van de te renoveren woningen na renovatie beter geschikt zijn voor de gewone dwergvleermuis en overige vleermuissoorten.

Aangezien het qua talrijkheid en flexibiliteit niet uitgesloten kan worden dat de gewone dwergvleermuis eventueel van deze relatief ongeschikte locatie gebruik maakt als verblijfplaats, is er voor deze soort ontheffing gevraagd.

3.2 Tijdelijke compensatie

Op 28 augustus 2023 zijn acht tijdelijke vleermuisvoorzieningen van het model A (type 2FE van waveka) aangebracht op de kopgevel van de woningen van de Meester Weijerstraat 15, 17, 21 en 23. De voorzieningen zijn binnen 50 meter van de potentiële verblijfplaatsen aangebracht. Dit zijn woningen van Actium waar geen externe werkzaamheden aan worden uitgevoerd (zie figuur 1). Daarbij zijn de volgende voorwaarden gehanteerd: minimaal drie meter hoog, vrije invliegopening en geen kunstmatig licht op de voorzieningen gericht. Hiermee wordt op de gewenningsperiode na, voldaan aan de uitgangspunten van het kennisdocument gewone dwergvleermuis (versie 1.0, juli 2017). De korte gewenningsperiode (+/- twee maanden ten opzichte van de geadviseerde zes maanden) is in dit geval acceptabel omdat:

- Het potentiële paarverblijfplaatsen betreft, waarbij er buiten de kwetsbare paar- en kraam periode wordt gewerkt en de verblijfplaatsen op dat moment niet in gebruik zijn. De eerstvolgende paar- en kraamperiode zijn de verblijfplaatsen weer (beter) toegankelijk.
- Er veel alternatieve locaties zijn in de directe omgeving.
- Er al tijdelijke vleermuiskasten hangen in de directe omgeving.
- De werkzaamheden kort zijn (t/m december dit jaar) en de situatie na renovatie aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de huidige situatie.

Naast de acht tijdelijke voorzieningen die in het kader van dit ontheffingstraject zijn geplaatst zijn er binnen 100 meter van het projectgebied reeds zes tijdelijke voorzieningen van hetzelfde type aanwezig (zie figuur 1). Deze kasten zijn gerealiseerd ter compensatie van een ouder, inmiddels afgerond project van Actium en kunnen zodoende dienen als aanvulling op de specifieke tijdelijke compensatie in het kader van project. Deze kasten blijven langer hangen om zo een ecologische groene plus te creëren.

De acht tijdelijke vleermuisvoorzieningen, geschikt voor de gewone dwergvleermuis, moeten minimaal één jaar tot na het beschikbaar komen van de permanente mitigatie blijven hangen en mogen na deze periode onder ecologische begeleiding worden verwijderd indien de voorzieningen op dat moment niet in gebruik zijn.

3.3 Permanente mitigatie

Tijdens uitvoering van de renovatie wordt er voor gezorgd dat de daken van de woningen toegankelijk worden gemaakt voor vleermuizen, in ieder geval voor de gewone dwergvleermuis. Dit geldt als

permanente mitigatie voor deze soort in het kader van dit ontheffingstraject. Om dit te bereiken worden de overstekken van de woningen toegankelijk gemaakt bij alle kopgevels van de te renoveren woningen. Dit wordt gedaan door per kopgevel vijf openingen direct tegen de gevel te maken in het onderste Trespadeel verspreid over het overstek: één in de nok en twee aan elke kant op gelijke afstand (zie hiervoor figuur 6.3 van het Activiteitenplan). Deze openingen dienen 2,0 bij 4,0 cm te zijn. Details voor uitvoering zijn verder opgenomen in paragraaf 6.4 van het Activiteitenplan. De ruimte achter de Trespaboeien bij de overstek is zo makkelijker toegankelijk voor vleermuizen doordat ze tegen de (ruwe) gevel aan kunnen vliegen en omhoog kunnen kruipen de voorziening in. Dit maakt de ruimte in de nieuwe situatie beter bereikbaar dan dat het nu het geval is (landen op dakpan en afzakken) en tevens ook geschikt voor grotere vleermuissoorten zoals de laatvlieger (wat in de huidige situatie niet het geval is). Omdat in de periode november tot december wordt gewerkt, zijn de permanente voorzieningen uiterlijk 31 december 2023 gerealiseerd. De toepassing van de permanente mitigatie moet plaatsvinden onder ecologische begeleiding.

3.4 *Natuurvrij maken*

De renovatie vangt aan vanaf 1 november a.s. Dat is buiten de meest kwetsbare periode (paar) voor de gewone dwergvleermuis. Omdat hier gedurende (koude) wintermaanden geen vleermuizen worden verwacht kunnen de werkzaamheden dan veilig worden uitgevoerd. Om aanwezigheid van enkele vleermuizen te kunnen uitsluiten, worden de woningen zekerheidshalve voor aanvang van de werkzaamheden als volgt ongeschikt gemaakt:

- Alle woningen in het projectgebied worden na 15 oktober maar voor 1 november ongeschikt gemaakt voor bewoning door vleermuizen.
- De woningen worden ongeschikt gemaakt door gaten en kieren dicht te maken met rugvulling en gebruik te maken van zogenoemde exclusion flaps of vleermuiskokers. Door gebruik te maken van exclusion flaps kunnen vleermuizen het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren.
- Het ongeschikt maken wordt begeleid door de ecologisch toezichthouder.
- Vervolgens wordt minimaal drie nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden gewacht met de start van de werkzaamheden.
- Er vindt een controle plaats op het succesvol natuurvrij maken.

Zo kan met zekerheid worden gesteld dat de vleermuizen zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Hierna kunnen de verduurzamingswerkzaamheden worden uitgevoerd zonder nadere voorwaarden ten aanzien van vleermuizen.

4. **Overwegingen**

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 van de Wnb.

4.1 *Alternatievenafweging*

Het uitvoeren van de verduurzamingswerkzaamheden is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. De huidige woningen zijn in een verouderde staat en kennen een hoog energieverbruik. Door het realiseren van energetische maatregelen worden de woningen voorzien van een hoger energielabel en wordt de wijk duurzamer en milieuvriendelijker. Het achterwege blijven van verduurzaming is geen optie. Sloop-nieuwbouw is in voorliggende situatie niet van toepassing doordat sloop-nieuwbouw kostenverhogend werkt, meer impact heeft op de bewoners en bovendien dezelfde gevolgen heeft voor de gewone dwergvleermuis.

De planning is aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor de gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden vinden plaats in een ecologisch gunstige (niet kwetsbare)

periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige beschermde natuurwaarden geen voordelen.

Door buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ter zake kundige ecooloog, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het projectgebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, genoemd in artikel 3.8 lid 5 onder b punt 3 van de Wnb.

In het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012 zijn afspraken over energiebesparing gemaakt tussen het Rijk en woningcorporaties (Aedes, 2022). Afgesproken is dat in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index $< 1,40$ (gemiddeld energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouw gebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling: energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat vooral van belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens.

Ook woningcorporatie Actium heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woningen geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen voor woningen. Gemiddeld gezien wordt van energielabel C verhoogd naar A+.

Verder verschijnt periodiek een overzicht van milieu gerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en (RIVM, 2022). Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) analyseerde gegevens over de ruim 7.000 meldingen die alle GGD'en in Nederland in 2017 en 2018 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Mede daarom heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid (RIVM, 2022). Uit de analyse van het RIVM blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (RIVM, 2022). De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door de spouwmuur en het dak te isoleren ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid

Wij kunnen instemmen met het in aanvraag beschreven belang. Het belang vormt een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde gewone dwergvleermuis te rechtvaardigen.

4.3 *Staat van instandhouding*

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is beoordeeld als onbekend. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (bron: Zoogdiervereniging).

De lokale staat van instandhouding is tevens onbekend.

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soort zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.